Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн "Кыргыз Республикасынын ветеринардык кызматын өнүктүрүүнүн 2018-2023-жылдарга" карата программасын аткарылышы боюнча маалымат (токтом № 673, 17.10.2017-ж.)
(30-декабрь 2022-жыл)

№	Иш-чаралар	Ишке ашыруу формасы	Күтүлүүчү натыйжалар	Индикатор	Жооптуу аткаруучулар	Ишке ашыруу мөөнөтү	Каржылоо булактары	Аткарылышы тууралуу маалымат
				1. Жаныбарлардан алынуучу тамак-аш азыктарын сертификациялоо процессин жакшыртуу				
1.1	Жаныбарлардын ден соолугу жана жаныбарлардан алынган продуктулардын коопсуздугу жагында эл аралык стандарттарды колдонууга ченемдик укуктук база түзүү	Жумушчу топту түзүү; ченемдик укуктук базаны талдоо; ЧУА иштеп чыгуу жана бекитүү	ЧУА МЭБ стандарттарына, Алиментариус кодексине, анын ичинде ББ ТР жоболоруна жана ТТККЧ принциптерине ылайык келет	Эл аралык стандарттарга жооп берген ЧУА саны 50%дан ашат	АЧТММ, Ветфитосан инспекция	2018-2019-жылдар	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Ветеринария тармагынын укуктук-ченемдик базаларын ЭЭБ, Алиментариус Кодексине, ББ ТР стандарттарына жана ХАССПнын принциптерине ылайык келтирүү масатында жумушчу тайпасы түзүлгөн. Малдардын ден соолугун жана алардан алынган азык-түлүктөрдүн коопсуздугу боюнча УЧА эл аралык стандарттарга шайкеш келтирүү боюнча инвентаризация жүргүзүлүп жатат.
1.2	Тамак-аш продуктуларын өндүрүүнүн "мал короодон дасторконго чейинки" бардык этаптарында ветеринардык көзөмөл (контроль) жол-жоболорунда опурталдарга баа берүү критерийлерин киргизүү	Талаптагыдай гигиеналык практика боюнча эл аралык стандарттардын негизинде рыноктун жана контроль системасынын операторлорунун ар бир категориясы үчүн талаптарды иштеп чыгуу; опурталдарга баа берүүнүн негизинде башкаруу жана көзөмөлдөө ыкмаларын киргизүү; кызматкерлерди окутуу	Ветеринардык көзөмөл (контроль) опурталдарга баа берүүнүн (ТТККЧ) негизинде тамак-аш азыктарын өндүрүүнүн "мал короодон дасторконго чейинки" бардык этаптарында жүргүзүлөт	Опурталдарга баа берүү Текшерүүлөрдүн планына ылайык жүргүзүлөт	Ветфитосан инспекция	2018-2023-жылдар	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылууда.** Ветеринардык кызматынын райшаардык башкармалыктары тамак аш азыктарын чыгарууда сапат менеджментин жана коопсуздугу боюнча агартуу-түшүндүрүү иштерин жүргүзүп жатышат. Ошондой эле ЕАЭБдин ТР жана башка УЧА, ХАССП принциптерине ылайык келтирүү боюнча мониторингдер жүргүзүлүп турат.
1.3	Ветеринардык адистердин компетенцияларын эл аралык таанууга	Окуу программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү	Ветеринардык адистерди даярдоо боюнча окуу программалары	МЭБ стандарттарына жооп берген окуу программал	ВП, КУАУ, АЧТММ, Ветфитосан инспекция	2018-2023-жылдар	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылууда.** Ветеринардык адистердин компетенцияларын эл аралык таанууга жетишүү максатында ОРСП долбоору менен окуу программалары иштелип

	жетишүү максатында билим берүү программалар ын жана үзгүлтүксүз билим берүү программалар ын жакшыртуу		эл аралык деңгээлге ылайык келет (МЭБ стандарттары)	арынын болушу			жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	чыккан. Ошондой эле КУАУ жана чет мамлекеттер менен Ветеринардык медицина жана биотехнология академиясы менен кызматташуу боюнча келишимдер түзүлгөн. Ветеринария тармагы боюнча кыска мөөнөттө такшалууларды өткөрүү жана окуу программаларын жаңыртуу тууралуу сүйлөшүүлөр, окуулар жыл сайын өткөрүлүп турат.
1.4	Жаныбарларды идентификация лоонун жана жаныбарларда н алынуучу продуктуларды н экспортун көзөмөлдөөнүн бирдиктүү системасын киргизүү	Электрондук маалыматтар базасын түзүү; ИММ жана МММ санын идентификациялоо; малдын (ИММ жана МММ) жана мал чарба продукцияларынын кыймылын "ЖИКС" системасын пайдалануу менен контролдоо	Малды идентификация лоо жана көз салуунун жана ветеринардык сертификациял оонун интеграцияланг ан маалымат системасын тартылган баардык тараптар колдонушат	"СИОЖ", "ИС ЭЛЕК" маалыматт ык системалар ынын болушу	Ветфитосан инспекция, АЧТММ	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында, ЕАЭБдин алкагында РФ финансылык каражаттары жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Республика боюнча 2043,2 миң баш ири мүйүздүү мал, 502,1 миң баш жылкы жана 12,7 миң баш чочко идентификациядан өтүп, Идентификацияланган жаныбарлардын бирдиктүү мамлекеттик реестрине (ЖИКС) каттоого алынды. Ошондой эле, үй кататтууларды, балыктарды жана аары бал челектерди топтук идентификациялык номерлер менен идентификациялоо иш-чаралары жүргүзүлүп, 1228 чарбада 48 917 бал челектер,220 чарбада 670 көлмөлөр жана 37 чарба идентификациядан өткөрүлүп, ЖИКСге киргизилүүдө. Мындан сырткары. 2022 – жылы асыл тукум кой-эчкилерди идентификациялоо иштери башталып, 29,0 миң баш идентификациядан өтүп, ЖИКС каттоого алынды. Бүгүнкү күндө Ветеринардык коштомо форма №1а, №2а жана изилдөө протоколу электрондук түрүндө ЖИКС аркылуу берилүүдө, айыл-чарба жаныбарлардын алынган кандын үлгүлөрү лабораторияга ЖИКС аркылуу жөнөтүлүп жана жыйынтыктары базага киргизилүүдө. 2022 – жылдын экинчи жарымында ЖИКС маалыматтык тутуму аркылуу электрондук түрдө берилип аткан изилдөө протоколунун QR – кодунда жаныбар жөнүндө, анын союулганы жана жаныбарлардан алынган азыктардын экспертиза жыйынтыктары тууралуу маалыматтарды чогуу камтып, жаныбардан алынган азыктардын коопсуздугу боюнча жарандарга маалымат берүү жеңилдетилди.

1.5	Жер-жерлерде биологиялык коопсуздук чараларынын негизинде зоналардын жана компартаменттердин ветеринардык статусун ырастоо жол-жоболорун жана баа берүү практикасын киргизүү	МЭБ рекомендацияларын жатыктыруу; биокоопсуздук боюнча ветеринардык-санитардык талаптарды бекитүү; ЖӨБ органдарын тартуу менен үй чарбалардын деңгээлинде малдын ден соолугунун абалын контролдоо	Малды өстүрүү этабында биологиялык коопсуздук талаптары сакталат	Биологиялык коопсуздукту сактоо боюнча ветеринардык статус менен ырасталган үй чарбаларды н жана фермаларды н саны жыл сайын 10%га өсөт	Ветфитосан инспекция, ЖӨБ жана этностор агенттиги	Дайыма	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылды** Республиканын аймагын ар кандай статустары бар эпизоотиялык зоналарга бөлүү эрежелери КРӨ 2015-жылдын 3-августундагы №555 токтому иштелип чыгып жана бекитилген. Бүгүнкү күндө эл аралык эпизоотиялык бюронун талаптарына ылайык жана республиканын зонасынын географиялык өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен 3 негизги зона аныкталган: Түштүк зона-Ош, Жалал-Абад, Баткен облустары. 1. Түндүк зона-Чүй, Талас облустары. 2. Чыгыш зонасы-Ысык-Көл, Нарын облустары. Бул зоналардын ортосунда ветеринардык контролго (көзөмөлгө) алынуучу жүктөрдү, товарларды контролдоонун ички республикалык пункттары алынып келинген. Эпизоотиялык мониторинг жүргүзүү жөнүндө жобо иштелип чыкты жана бекитилди. Аны каржылоо үчүн каражат бөлүнгөн.
2. Чек арадагы ветеринардык өткөрүү пункттарынын жана ички стационардык посттордун структурасын жана тармактарын оптималдаштыруу								
2.1	КР мамлекеттик чек арасынын тилкелеринде өтүп жаткан жүк (товар) жана жаныбарларга ветеринардык контролду оптималдаштыруу	Жумушчу топ түзүү; эл аралык тажрыйбаны үйрөнүү; ветеринардык кызмат тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө рекомендацияларды даярдоо; КР Өкмөтүнүн чечимдерин иштеп чыгуу жана кабыл алуу	Өтүп жаткан жүк (товар) жана жаныбарларга ветеринардык контроль ЕАЭБ, МЭБ талаптарына жана Алиментариус кодексине ылайык келет	Көзөмөл алдындагы жүк (товар) жана жаныбарларды ташууда ветеринардык-санитардык талаптарды бузуу фактылары 35%га азаят	Ветфитосан инспекция, МЧК, МБК	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды**. ЕАЭБдин талаптары боюнча Евразия экономикалык биримдигинин мамлекеттик чек арасында 15 чек ара ветеринардык пункттары тиешелүү жабдыктар менен жабдылган. Өтүп жаткан жүк (товар) жана жаныбарларга ветеринардык контроль ЕАЭБ, МЭБ талаптарына ылайык жүргүзүлүп жатат.
2.2	ЧВКП жана ИСП адистештирүү	ЧВКП жана ИСП иштерин талдоо; адистештирилген ЧВКП жана ИСП тизмесин даярдоо жана бекитүү	ЧВКП жана ИСП багыттар боюнча адистештирилген	Оптималдаштырылган ЧВКП жана ИСП саны 100%га адистештирилген	Ветфитосан инспекция	2020-жылдын августу	ЕАЭБдин алкагында РФ жана КзР финансылык каражаттары	**Аткарылууда**. Чек ара ветеринардык көзөмөлдөө пункттарындагы жана ички ветеринардык көзөмөлдөө постторундагы инспекторлор адистештирилүүдө. Көзөмөл жүргүзүү үчүн кызматкерлер жетиштүү. ЕАЭбдин талаптарына ылайык 3 ички ветеринардык көзөмөлдөө посттору тиешелүү

								жабдыктар менен жабдылып иш жүргүзүп келет.
3. Соодадагы өнөктөр менен маалымат алмашуу жагындагы потенциалды жакшыртуу								
3.1	Соодалык өнөктөрдү электрондук кабарлоо системасын киргизүү	"РАДИС" жана "НАДИС" ветеринардык отчёттуулуктун маалыматтык системасын интеграциялоо; соодалык өнөктөрдү кабарлоо боюнча ветеринардык кызматтын ички регламентин бекитүү	Соода өнөктөрү менен маалымат алмашуу маалыматтык система аркылуу жүргүзүлөт	Соодалык өнөктөрдү кабарлоо автоматташтырылган маалымат системасы аркылуу электрондук форматта жүргүзүлөт	Ветфитосан инспекция	2018-жылдын декабры	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды** Азыркы учурда “НАДИС”, “РАДИС”, “ДОКС” жана “ЖИКС” системаларын интеграциялоо процесси жүрүп, маалымат алмашуу маалыматтык система аркылуу жүргүзүлөт жатат.
4. Асыл тукум чарбалардын ветеринардык-санитардык абалын жакшыртуу								
4.1	Асыл тукум мал чарбалардын ветеринардык-санитардык абалын жакшыртуу	Асыл тукум материалдын (тирүү жаныбарлар, уруктук материалдар) коопсуздугун аларды иштетүү стадиясында камсыз кылуу маселеси боюнча ЧУА иштеп чыгуу жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн кароосуна киргизүү; асыл тукум жаныбарларды жана уруктук материалдарды жүгүртүүгө карата талаптардын аткарылышын камсыз кылуу	Асыл тукум жаныбарларын багылышынын жогорку деңгээлине жетишүү	Асыл тукум жаныбарлардын ыландашын 40%га азайтуу	АЧТММ, Ветфитосан инспекция, КУАУ, ЖМА	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылды** Республика боюнча Жайыт жана асыл тукум мал чарба департаментинин тизмесине ылайык 6 фермердик асыл тукум заводу жана 58 фермердик кой-эчкилердин фермасында 43092 баш пландалган. Ал эми идентификациядан 32 635 баш асыл тукум кой-эчкилер өтүп, ЖИКС маалыматтык тутумуна каттоого алынып, план 76 % аткарылды. Бүгүнкү күндө Асыл тукум материалынын коопсуздугун камсыздоо маселелери боюнча ЧУА иштелип чыгып, КР Өкмөтүнө киргизилген.
4.2	Мал чарбачылыгында биологиялык коопсуздук чараларын көрүү	Мал чарбачылыгында талаптагыдай гигиеналык практика боюнча колдонмону иштеп чыгуу жана практикага киргизүү	Мал чарбачылыгына биологиялык коопсуздук боюнча чаралардын жол-жоболору киргизилген	Биологиялык коопсуздук боюнча чараларды киргизген мал чарбалардын саны (80 ферма)	Ветфитосан инспекция, ВДЭБ, АЧТММ	2018-2023-жылдар	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылды** - "Эпизоотиялык абал жөнүндө"; -"Жаныбарларды коргоо жөнүндө" Мыйзам долбоорлору иштелип чыкты

5. Жаныбарлардан алынуучу азыктардын коопсуздугун арттыруу								
5.1	Кушканаларга ветеринардык-санитардык көзөмөлдү (контролду) өркүндөтүү	Кушканалардын (касап аянттардын) инфраструктурасын жакшыртуу жана санын көбөйтүү боюнча чараларды көрүү; союлган азыктарга ветеринардык-санитардык экспертизанын (ВСЭ) натыйжаларын мониторингдөө боюнча ЧУА иштеп чыгуу жана бекитүү	Кийин сатып өткөрүү үчүн айыл чарба жаныбарларын короолордо союуга тыюу салынган жана алар атайын кушканаларда союлат	Айыл чарба жаныбарларын союуда ветеринардык-санитардык талаптарды бузууларды н саны 50%га азайтылган	Ветфитосан инспекция, ЖМА	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	Аткарылды. Ветеринардык кызматтын Реестринде турган КРнын мал союу пункттарына КР АЧМга караштуу Ветеринардык кызматтын № 241 буйругуна ылайык, аймактык бөлүмдөр тарабынан инвентаризация жүргүзүлдү. Инвентаризация башталганга чейин реестрде 93 мал союу пункту болгон, инвентаризациянын жыйынтыгы менен алардын саны 68 чейин кыскарган. Алардын ичинен 8 мал союучу пункт ЕАЭБдин талаптарына ылайык келет жана Реестрине киргизилген: «Торо» ЖЧКсы, «Келечек» ЖЧКсы, «Адал-Азык» ЖЧКсы, «Алтын-Эт» ЖЧКсы, «Ала-Бука Жалал-Абад Кыргыз эт» ЖЧКсы, «Алмаз»ДФЧ , ИМ «Базарбаева З., "Рейна-Кенч" ДЧ. Ошондой эле дагы 4 мал союучу жайды ЕАЭБдин Бирдиктүү реестрине киргизүүгө даярдалууда. Кыргыз Республикасынын социалдык.объектилерин сертификатталган мал союлуучу жайлардан гана эт азыктары менен камсыз кылуу максатында КР "Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө" Мыйзамына өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүлүдө.
	Пландык текшерүүлөр	Кварталдык текшерүү райондук жана шаардык башкармалыктар тарбынан	Тамак аш коопсуздугун көзөмөлдөө	Ветеринардык санитардык жана Техникалык Регламенттердин талаптарын сактоо	Ветфитосан инспекция	2022-жылдын 1,2,3,4 квартал	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	КР Жогорку Кеңешинин 2022-жылдын 26-майындагы “Ишкердик субъектерине текшерүү жүргүзүүгө укугу бар ыйгарым укуктуу органдардын тизмегин бекитүү жөнүндө” №276-VIII токтому менен бекитилген тизмекке Ветеринардык кызмат кирген. 2022-жылдын III кварталында Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин электрондук порталына (проверка kg) 1175 ишкердик субъектер киргизилген жана Кыргыз КР ЭКМ менен Веткызматтын биргелешкен буйругу менен 14 текшерүү барагы бекитилди. Пландан тышкаркы 8 текшерүү жүргүзүлүп, анда мыйзам бузуулар аныкталбагандыктан, жаза чаралары колдонулган эмес.

								Баардыгы 2393 субъекттердин ишмердүүлүгүн текшерүү пландалып, иш жүзүндө 1945 объект текшерилип, 712 объектиге көрсөтмөлөр берилди, 290 ишкердик объектилер ишмердүүлүгүнүн токтотулушуна байланыштуу текшерилген эмес. Жалпысынан бүгүнкү күндө 947321 сом айып салынды.
5.2	Тамак-аш тизмегинин операторлорун ун ар бир категориясы үчүн ветеринардык-санитардык талаптарды этап боюнча киргизүү	Тамак-аш тизмегинин операторлорунун ар бир категориясы үчүн талаптар бекитилген; лабораториялык сыноолордун натыйжалары боюнча контролдук кылуу жол-жоболорунун жана отчеттуулук системаларынын протоколдору бекитилген; тамак-аш тизмегинин операторлорунун ветеринардык-санитардык талаптарды аткарышын контролдоо системасы киргизилген	Тамак-аш тизмегинин бардык этаптары жаныбарлардан алынган азыктардын коопсуздугуна карата талаптарды камтыйт	Жаныбарлардан алынуучу азыктардын коопсуздугунун параметрлери ЧУА менен жөнгө салынган	Ветфитосан инспекция, АЧТММ	2021-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** 2017-жылдын тартып төмөндөгү Бажы Биримдигинин Техникалык Регламенттери күчүнө кирген: 1. «Азык-түлүк коопсуздугу боюнча» ББ ТР 021/2011; 2. «Сүт жана сүт азыктары боюнча» ББ ТР 033/2013; 3. «Эт жана эт азыктары боюнча» ББ ТР 034/2013; 4. «Таңгактоо коопсуздугу боюнча» ББ ТР 005/2011; 5. «Тамак-аш азыктары маркировкалоо тармагы боюнча» ББ ТР 022/2011; 6. «Балык жана балык азыктары боюнча» ББ ТР 040/2016 ЕАЭБ ТР.
5.3	Мал чарбасынын продукцияларын өндүрүү, сактоо жана сатып өткөрүү тизмегине тартылган операторлордун жоопкерчилик принциптерин киргизүү	Тамак-аш тизмегинин операторлорунун жоопкерчилигин аныктаган ЧУА инвентаризациялоо жана иштеп чыгуу	Мал чарбасынын продукцияларын өндүрүү, сактоо жана сатып өткөрүү тизмегине тартылган операторлордун жоопкерчилигин жогорулатуу	Мал чарбасынын продукцияларын өндүрүү, сактоо жана сатып өткөрүү тизмегине тартылган операторлорго карата чаралардын болушу	АЧТММ, Ветфитосан инспекция	2019-жылдын октябры	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** ЕАЭБдин «Азык-түлүк коопсуздугу боюнча» Техникалык регламентинин 31-36 беренесин ишке ашыруу максатында Мамлекеттин инспекция Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 24 августундагы №528 токтому менен 2 акт иштеп чыгып бекитти: 1. Ветеринардык-санитардык экспертизаны дайындоо эрежелери тууралуу; 2. Жаныбарлардан алынуучу иштетиле элек азык-түлүк (тамак-аш) чийки затын алуу, кайра иштетүү (иштетүү) боюнча иш жүргүзгөн өндүрүштүк объекттерди мамлекеттик каттоо жөнүндө жобо.
6. Ветеринардык дары каражаттарын, тоют жана тоют кошулмаларын талаптагыдай (сарамжалдуу) пайдаланууну камсыз кылуу								
6.1	Ветеринардык дары каражаттарыны	Ведомстволор аралык жумушчу топ түзүү; Программаны иштеп		Жүгүртүүдөгү ветеринард	АЧТММ, Ветфитосан инспекция	2019-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген	**Аткарылууда.** Ветеринардык дары каражаттарынын, тоюттардын жана тоют кошулмаларынын Улуттук реестри түзүлгөн,

	н, тоюттардын жана тоют кошулмаларын ын коопсуздугун контролдоо программасын иштеп чыгуу жана бекитүү	чыгуу; Программаны ишке ашыруу боюнча иш-чаралардын планын аткаруу		ык дары каражаттар ы, тоюттар жана тоют кошулмалар ы Бирдиктүү реестрге киргизилген			бюджеттин алкагында	аларды сертификациялоо жана каттоо жол-жоболору иштелип чыгып, КР АЧМ расмий сайтында жайгаштырылган. Дары каражаттарын каттоону жана сертификациялоону жакшыртуу максатында электрондук кабыл алуу программасы иштелип чыгууда. Ошондой эле ЕАЭБдин алкагында Ветеринардык дары каражаттарынын, тоюттардын жана тоют кошулмаларынын жүгүртүүнүн эрежелери иштелип жатат.
6.2	Ветеринардык дары каражаттарын чекене сатууну жөнгө салууну жакшыртуу	Ветеринардык дары каражаттарын чекене сатуу боюнча нускамаларды (жоболорду) иштеп чыгуу жана бекитүү; ветеринардык көзөмөлдү (контролду) күчөтүү	Ветеринардык дары каражаттарын чекене сатуу МЭБ рекомендациял ары менен жөнгө салынат	Ветеринард ык дары каражаттар ын сатып өткөрүү боюнча ченемдерди бузууларды н саны 60%га азайган	Ветфитосан инспекция, АЧТММ	2021-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Кыргыз Республикасынын аймагында 244 ветеринардык дарыкана бар. Азыркы учурда алардын 141 Реестрге катталган, жылдын аягына чейин 100% реестрге катталышы талап кылынат. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдагы №71 токтомуна ылайык ветеринардык дарыканаларда ар бир препарат жергиликтүү жеке ветеринардык адистин рецеби менен гана сатылууга тийиш. Рецепт менен сатылган препараттардын колдонулушу ЖИКС маалымат системасына дарыланган жаныбарлардын денесинен чыгып кетүү мөөнөтүн белгилөө жеке вететеринардык адистерге милтендирилген. Ал эми дарыканаларда рецепт менен сатылышын пландуу жана пландан тышкары болгон текшерүүдө ветеринардык инспекторлорго жүктөлгөн жана ветеринардык дары каражаттарынын, тоюттардын жана тоют кошулмаларын мыйзамсыз сатууларга, ташууга, сактоого жана жүгүртүүгө иштиктүү чаралар көрүлүп жатат.
6.3	Микробго каршы препараттарга туруктуулукту н алдын-алуу боюнча программаны жүзөгө ашыруу	Жаныбарлардан алынган тамак-аш азыктары аркылуу микробдорго препараттарга туруктуулуктун алдын-алуу боюнча программаны иштеп чыгуу жана бекитүү; Жаныбарлар үчүн	Жаныбарларда н алынган тамак-аш азыктары аркылуу адамдарда антибиотиктерг е карата резистенттүүлү	Жаныбарла рдан алынган тамак-аш азыктарынд а микробго каршы препараттар дын	Ветфитосан инспекция, АЧТММ, ССМ	2019-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын	**Аткарылууда.** Республиканын аймагында дары каражаттарын айлантууда КР "Ветеринария жөнүндөгү" мыйзамынын, "Дары каражаттарын сертификациялоо борбору жөнүндө" жобосунун, Алиментариус Кодексинин, ВОЗ стратегиясынын микропторго каршы препараттарынын 6.6, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10, Жер жаныбарларынын Кодексинин 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 жана КР

		микробдорго каршы препараттарды сарамжалдуу пайдалануу жана жаныбарлардан алынуучу азыктардагы калдыктарын контролдоо аркылуу Программаны жүзөгө ашыруу	ктүн жаралуу тобокели азайган	калдыктарынын аныкталуу фактылары 20%га азайган			каражаттары	“Ветеринардык дары каражаттарынын коопсуздугу жөнүндө” ТР № 444, 05.08.2013-ж. ошондой эле ЕАЭБдин актыларынын негизинде Маминспекция “Ветеринардык дары каражаттарын айлантууну жөнгө салуу жөнүндө” буйрук кабыл алган (№ 060, 16.03.2018-ж.) , анда ветеринардык препараттарды (биологиялык, токсикалык, гормоналдык, наркотикалык ж.б.) сатууну көзөмөлдөө масатында ветеринардык аптекалар КР ВП каттоосунан өткөн, Маминспекциянын регионалдык түзүмдөрү менен келишимдин негизинде иш алып барган жеке ветеринарлардын тизмеси менен камсыз болгон. Ал эми КР ВП каттоосунан өтпөгөн жеке ветеринарларга жогорудагы дары препараттар сатылбайт.
6.4	Ветеринардык дары каражаттарын жүгүртүүгө тартылган мамлекеттик органдарды координациялоо механизмин киргизүү	Ветеринардык дары каражаттарын жүгүртүүнү контролдоо боюнча иш-чаралардын ведомстволор аралык планын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу	Санкцияланбаган ветеринардык дары каражаттарын жүгүртүүгө жол бербөө боюнча иш-чараларды координациялоо	Коркунучтуу ветеринардык дары каражаттарын өлкөнүн аймагында жүгүртүү фактыларынын саны 20%га азайган	Ветфитосан инспекция, АЧТММ, ИИМ, ССМ, ЭККМК, МБК	2019-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылууда**. Мамлекеттик программанын алкагында сатууга тыюу салынган малдардын ыландарына каршы биопрепараттар (шарп, майда жандыктардын чумасы, кой-эчкилердин чечеги, бруцеллез, кутурма, сибир жарасы, эхинококкоз, туберкулез, жылкылардын кенги) катуу контроль жүргүзүлүп турат. Биологиялык препараттарды тиешелүү шарттары жок болсо аны ташууга, сактоого уруксат берилбейт, ошондой ветеринардык препараттарды өндүрүүчүлөр жана ташып келүүчүлөр менен келишимдери жана сертификаттары жок болсо сатууга КР ВП каттоосунан өткөн ветеринардык адистерге жана ветеринария жаатындагы ыйгарым укукка ээ мамлекеттик органдардын каттоосунда турган гана мекемелерге уруксат берилет.
7. Жаныбарлардын ден соолугун жакшыртуу стратегиясы								
7.1	Шарпка каршы чара көрүү боюнча стратегиялык пландын натыйжаларына жетишүү	Малдын шарп ылаңынын алдын алуу жана жоюу боюнча иш-чаралардын жүргүзүлүшүн контролдоо; шарптын вирусунун элиминациясын контролдоо;	Шарптын жугушунун жана таркашынын опурталы азайган	Малдын шарп ылаңы 30%га азайган	Ветфитосан инспекция	2018-2020-жылдар	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук	**Аткарылды** Иш дайыма жүргүзүлүп турат. Республикалык бюджеттен шарпка каршы алдын алуу иш-чараларын өткөрүү үчүн жетиштүү финансылык каражаттар бөлүнүп берилет. Ошондой эле ЭЭБ референс лабораториясы менен тастыкталган сапаттуу жана жогорку

		нөлдүк циркуляцияны жана капыстан кирүүнү колдоо; вакцинациялоо менен республикага шарптан таза аймактын расмий статусун берүү үчүн МЭБге кайрылуу					уюмдардын каражаттары	эффективдүү шарп ылаңына каршы вакцина сатып алынган. Акыркы 8 жыл ичинде шарп боюнча эпизоотиялык абал туруктуу. Кыргыз Республикасынын аймагында жаныбарлардан алынган айыл чарба продукциясын коопсуз эл аралык соода жана экспортту өнүктүрүү максатында маминспекция тарабынан шарп ылаңын көзөмөлдөө расмий программасы иштелип чыгып ЭЭБге жөнөтүлгөн. 2020-жылдын май айында ЭЭБдин 8-резолюциясына ылайык Кыргыз Республикасынын шарп ылаңын көзөмөлдөөнүн расмий программасы бекитилген жана жактырылган. Шарп ыланынын программасын ЭЭБ жактырылышына карата Ветеринардык кызмат бир катар иш чараларды жүргүзүп жатат. Учурда Ветеринардык кызмат ЭЭБдин малдардын оорулары макамындагы Департаменти менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзүп жатат.
7.2	Чуманын келип чыгышына жана таркашына каршы аракеттенүү боюнча стратегиялык пландын иш-чараларынын натыйжаларына жетишүү	Учурдагы абалга квалификациялуу баа берүү; ММ вакцинациялоо планын иштеп чыгуу; Малды системалуу пландуу вакцинациялоону камсыз кылуу; Эндемиялык жана коркунуч келтирген райондордо малды вакцинациялоонун натыйжалуулугун контролдоо	ММ чума боюнча эпизоотиялык жагдайы жакшырган жана турукташкан	Серологиялык скринингдин негизинде жыл сайынкы эпидкөзөмөлдүн натыйжалары боюнча ММ чумасынын антителолорунун болушу кандын үлгүлөрүндө оң чыккан тест 5%дан ашпайт	Ветфитосан инспекция	2020-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды** Иш дайыма жүргүзүлүп турат. Республикалык бюджеттен кой-эчкинин кыргынына каршы алдын алуу иш-чараларын жүргүзүү үчүн жетиштүү финансылык каражаттар бөлүнөт, Ошондой эле ЭЭБ референс лабораториясы менен тастыкталган сапаттуу жана жогорку эффективдүү кой-эчкинин кыргын ылаңына каршы вакцина сатып алынган. Бүгүнкү күндө кой-эчкинин кыргыны боюнча эпизоотиялык абал туруктуу. ЭЭБ атайын тобунун сунуштарын эске алуу менен майда жандыктардын чумасын контролдоонун расмий программасынын ЭЭБ жактыруусуна билдирме жөнөтөт.
7.3	Бруцеллезго каршы	Малды вакцинациялоо; БМ серологиялык	Бруцеллез боюнча	Малдын бруцеллез	Ветфитосан инспекция,	2020-жылга	Тийиштүү жылдарга	**Аткарылды** Иш дайыма жүргүзүлүп турат.

	аракеттенүү боюнча стратегиялык пландын иш-чараларынын натыйжаларына жетишүү	тестирлөө; жылкылардын арасында бруцеллездун таркашына талдоо жасоо; жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жоопкерчилигин күчөтүү	эпизоотиялык жагдайы жакшырган жана турукташкан	менен ылаңдашынын деңгээли 4,6%дан 0,8%га чейин азайган	ССМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги	чейин	бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	Көп жылдардан бери өлкөнүн аймагы көптөгөн малдардын өтө коркунучтуу жана өтө жугуштуу оорулары боюнча эндемикалык болгондуктан шар, койлордун ылаңы, бруцеллез, эхинококкоз ж. б. болуп келген. жогоруда саналган ылаңдардан мал чарбачылыгын жакшыртуу эң чоң аракеттерди жана системалуу мамилени талап кылат. Бирок акыркы жылдары бруцеллез боюнча конкреттүү натыйжалар ишке ашырылды. Акыркы 5 жыл ичинде REV-1 жана Штамм-19 вакцинасын колдонуу менен кой-эчкилер арасында 25 эсе, ИММ арасында 2 эсе, ал эми адамдар арасында 5 эсе бруцеллез оорусу кыскарган. 2022-жылдын 11 айында адамдар арасында 908 адам катталган
7.4	Эхинококкозго каршы аракеттенүү боюнча стратегиялык пландын иш-чараларынын натыйжаларына жетишүү	Малдын зооноздук ылаңдары боюнча республикалык комиссияны түзүү; малдын ден соолугунун абалына туруктуу мониторинг жүргүзүү; иттерди жыл сайын төрт жолудан дегельминтизациялоо; жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары аркылуу союлган инвазирленген азыктарды сатып алуу схемасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу	Адамдар арасында эхинококкоз менен ооруп калуунун көбөйүшү токтотулган, калктын ден соолугунун начарлашынын орточо мөөнөттүк тенденциясы азайган	Адамдардын кисталык жана альвеоэхинококкозду жуктуруу учурларынын саны жылына катталган 1000 учурдан ашпайт	Ветфитосан инспекция, ССМ, ЖӨБ жана этностор агенттиги	2020-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** Иш дайыма жүргүзүлүп турат. иттерди каттоо жана идентификациялоо менен ийгиликтүү дегельминтизациялоонун жыйынтыгы боюнча эхинококкоз менен жаныбарлардын жана адамдардын арасында орчундуу азайды. Алсак, оорулардын алдын алуу жана мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык көзөмөл департаментинин маалыматы боюнча, 2022-жылдын 11 айында 828 адам арасында ооруга чалдыгуу. (2014-жылы адамдардын оруусу 1181 түзгөн) Жалпысынан алганда, оорулардын кыскарышы 2014-жылдан тартып байкалат
7.5	Ветеринардык кызматтын региондук бөлүмдөрүнүн потенциалын жогорулатуу	Материалдык-техникалык базаны инвентаризациялоо жана ветеринардык кызматтын региондук бөлүмдөрүнүн кадрдык потенциалына баа берүү; зарыл каражаттар жана жабдуулар менен жабдуу; Кызматкерлерди окутуу	Тейленүүчү аймактарда эпизоотиялык ветеринардык-санитардык жакшы абал камсыз кылынат	Эпизоотиялык кырдаалдын жана ветеринардык-санитардык коопсуздуктун негизги көрсөткүчтөрү пландык	Ветфитосан инспекция	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Ветеринардык кызматтын 2022-жылдын “Ветеринардык кызматтын мамлекеттик кызматчыларынын/кызматчыларынын кесиптик деңгээлин жогорулатуу боюнча Планы (2021-жылдын ноябрь-декабрь айлары жана 2022-жылга)” бекитилип, ар бир кызматкерлердин категорияларына карата окутуу багыттары такталып, анализ жүргүзүлүп чыкты. “Адам ресурстарын башкаруунун негиздери жана кадрдык иш

				көрсөткүчтөрдүн алкагында				кагаздары” темасында Ыссык-Көл облусунун Корумду айылынданы “Симирам” пансионатында тренинг уюштурулду, территориялык башкармалыктарынын 50дөн ашык кадр адистерине окутуу тренинги Ош шаарында (5-7-июлда), Ыссык-Көлдө (8-10-июлга) уюштурулду. Эл аралык долбоорлордун чакыруусу менен отчет мезгилинде чет өлкөдө 3 мамлекеттик кызматкер тажрыйба алмашуу багытында иш сапарына барып келишти. 2 мамлекеттик кызматкер (Ташкент-БОМКА). 1 мамлекеттик кызматкер Япониянын эл аралык кызматташуу агенттигинин колдоосу менен JDS программасы менен июль айында (Алма-Ата).
7.6	Жаныбарлар үчүн вакциналардын резервдик фондун түзүү	Жаныбарлардын өтө жугуштуу ылаңдарынын чыгып кетүү мүмкүнчүлүгүн локализациялоо үчүн малды аргасыз вакцинациялоодо дозалардын санын аныктоо; жаныбарлар үчүн вакциналардын резервдик фондун түзүү жана анын сакталышын камсыз кылуу	Ветеринардык кызматта жаныбарлардын өтө жугуштуу ылаңдарынын чыгып кетүү учурларына биологиялык дары каражаттарынын запастары бар	Жаныбарлар үчүн вакциналардын резервдик фонду малдын кеминде 3 артыкчылыктуу ылаңдарынын чыгышында вакциналардын зарыл саны менен камсыз кылат	Ветфитосан инспекция	Дайыма	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды** КР Өкмөтүнүн 23.05.2006-жылдагы №374 токтомуна ылайык, 22 ылаң бекитилген, бирок бюджеттик каражаттын чектелгендигине байланыштуу 9 ооруга гана камсыз кылынат. Жыл сайын республикалык бюджеттен жаныбарлардын 9 артыкчылыктуу ылаңдары үчүн республикадагы эпизоотиялык кырдаалды камсыз кылуу үчүн жетиштүү акча каражаттары бөлүнүп турат. 2021-жылы республикалык бюджеттен 86,9 млн.сом бөлүнүп, биопрепараттар, диагностикумдар жана дезинфекциялык каражаттар сатылып алынган, 2022-жылга республикалык бюджеттен эпизоотияга каршы иш-чараларды жүргүзүү үчүн 86,9 млн.сом каралган. Андан сырткары Министрлер кабинетинин 2022-жылдын 20-сентябрындагы №494-т тескемесине ылайык 132,4 млн. сом бөлүнгөн.
8. Жаныбарлардын саламаттыгын сактоо боюнча жумушчу топту түзүү жана уюштуруу								
8.1	Жаныбарлардын саламаттыгын сактоо боюнча	Жеке ветеринардык практиканы аркалагандарга малдын ээлерин мобилизациялоо;	Жаныбарлардын саламаттыгын сактоо боюнча	ЖССКЖТ офистери уюштурулган жана	Ветфитосан инспекция, АЧТММ, ССМ, ЖМА	2019-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин	**Аткарылды.** Иш үзгүлтүксүз жүргүзүлүп турат. Жайыт департаменти менен биргеликте ар бир айыл өкмөтүндө малдардын ден соолугун коргоо

	жумушчу топту түзүү (ЖССКЖТ)	ЖССКЖТ уюштурууда демилгелүү топторго көмөк көрсөтүү; малдын ылаңына каршы аракеттенүү боюнча жүзөгө ашырылган программалар жөнүндө ЖССКЖТ маалымдоо; ЖССКЖТ ишине катышкан фермерлерге кошумча дем берүүчү кызматтарды көрсөтүү	программаны жүзөгө ашыруунун улуттук потенциалы малдын ээлерине көмөк көрсөтүү аркылуу жакшырган	республикасынын кеминде 4 облусунда фермерлер үчүн жеткиликтүү			алкагында	комитеттери түзүлгөн. Учурда АРИС долбоору менен бирдикте кеминде 4 облустагы фермерлерге жеткиликтүү жумушчу тайпасын түзүү иштери жүрүп жатат.
8.2	Жаныбарлардын ылаңдарын жоюу боюнча программанын алкагында компенсациялык иш-чаралар үчүн атайын фондду түзүү жана тескөө	Компенсациянын көлөмүнө баа берүү; Атайын фонддорду тескөө боюнча регламенттеген документтерди иштеп чыгуу; Фондду түзүү	Малды санитардык союу же товарларды жок кылуу талап кылынган шашылыш учурларда ветеринардык чаралардын натыйжалуулугу жогорулатылган	Жаныбарлардын ылаңдарына каршы аракеттенүү боюнча стратегиянын максаттуу көрсөткүчтөрү ЭКИ дал келет	Ветфитосан инспекция	2019-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылууда** Азыркы учурда "эпизоотикалык бакубатчылык жөнүндө"мыйзамдын долбоору иштелип чыкты. Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратында жогоруда аталган Мыйзам долбоорун жактыруу жөнүндө Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтомунун долбоорун юридикалык коштоо жүргүзүлдү. Бул иш чаранын алкагында мыйзам долбоорун КРПАнын укуктук экспертиза бөлүмүнүн эксперттеринин сын-пикирлерин жана сунуштарын эске алуу менен жеткире иштеп чыгуу жүзөгө ашырылды. Ошондой эле "жаныбарларды коргоо жөнүндө"мыйзам долбоору иштелип чыккан, бирок республикалык бюджеттин чектелгендигине байланыштуу аны уюштуруу үчүн каржылоо маселеси ачык бойдон калууда.
8.3	Мал чарбачылыгынын калдыктарын башкаруу системасын өнүктүрүү	Калдыктар боюнча иш-чараларды жүргүзүүнү жакшыртуу документтерин иштеп чыгуу; күйдүргү боюнча жагымсыз пункттар көчмө крематорийлер менен камсыздалган; Айылдык аймактар Беккари чуңкурлары менен камсыз болгон;	Мал чарбачылыгынын калдыктарын (кык, малдын өлүгү, ветеринардык материалдардын жана союлган малдын калдыктары) башкаруу	Мал чарбасынын калдыктары аркылуу жугуштуу оорулардын таркашынын фактысы 50%га азайган	Ветфитосан инспекция, министрликтер жана ведомстволор, ЖМА	2019-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда**. ЕАЭБ мүчө-өлкөлөрүнүн жана ветеринардык, фитосанитардык көзөмөлдө боюнча Федералдык кызматтын № ФС-ЕН-7/14785 (08.08.2016-ж) сунуш-каттарынын негизинде Маминспекция буйругу менен”Чек ара ветеринардык пунктарда жана убактылуу сакталуучу кампаларда малдан алынган азыктарды жана биологиялык калдыктарды жок кылуунун технологиялык схемасы” бекитилген. Чек ара ветеринардык пунктарда ветеринардык инспекторлор тарабынан ветеринардык

		маалыматтык кампанияны жүргүзүү	оорулардын таркашын жана курчап турган чөйрөгө зыяндуу таасирлерин болтурбайт					көзөмөлдөгү азыктардын кирип-чыгышына катуу көзөмөл жүргүлүп жатат. Эгерде ветеринардык-санитардык талаптарга жооп бербеген азыктар байкалса, анда жогорудагы бекитилген технологиялык схеманын негизинде жок кылынат, же артка кайтарылат.
9. Ветеринардык сыноо лабораторияларын өнүктүрүү стратегиясы								
9.1	Ветеринардык сыноо лабораторияларын өнүктүрүү	Мамлекеттик ветеринардык лабораторияларды өнүктүрүү программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү; мамлекеттик ветеринардык лабораторияларды даярдоо жана аккредитациялоо	Ветеринардык сыноо лабораториялары (бөлүмдөр) Бажы бирлигинин сертификациялоо жана сыноо лабораториялары (борборлору) боюнча органдарынын Бирдиктүү реестрине киргизилген	Аккредитацияланган ветеринардык сыноо лабораторияларды (бөлүмдөрдүн) саны (5 даана)	Ветфитосан инспекция, ВДЭБ, ЭМ, КАБ	2022-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** Кыргыз Республиксынын Бажы биримдигине кошулууда Россия Федерациясы тарабынан жардам катары каржылоосунда Ветеринардык дарт аныктоо жана экспертиза борборлорун ЕАЭБдин стандарттык талаптарына ылайыкташтыруу максатында Бишкек жана Ош шаарындагы ветеринардык борборлорун (ВДЭБ тундук жана туштук региону) жаны заманбап лабораториялык жабдуулар алынып келинип, ВДЭБ тундук жана туштук регионуна орнотулду (284 эмерек жана 72 аталыштагы ветеринардык жабдыктар), алардын жалпы баасы 339 млн. 498 миң. 333 сомду түздү. Ысык-Көл облусу боюнча сүт өндүрүү секторун комплекстүү көтөрүү максатында Бүткүл Дүйнөлүк банктын доолбоорунун алкагында, ветеринардык лабораторияларга жардам көрсөтүү үчүн 880 мин доллар акча каражаты каралган. Мунун ичинен Каракол жана Балыкчы зоналдык ветеринардык лабораторияларды заманбан жабдуулар менен камсыз кылуу үчүн тендер өткөрүлүп, азыркы учурда утушка ээ болгон фирма менен келишим түзүлүп, лабораториялык жабдуулар алынып келинип жана орнотуу иштери бүткөрүлдү. Түндүк ВДЭБнун бактериология жана паразитология бөлүмдөрүн ЕАЭБтин стандарттык талаптарына айкалыштыруу максатында ремонт жана реконструкция иштерин жүргүзүү максатында проектик-сметалык документациялары иштелип чыгып, ремонт жүргүзүү үчүн тендер өткөрүлгөн, азыркы учурда ремонт иштери аяктады. **Аккредитация:** Түндүк регионалдык ветеринардык

									диагностикалык борборунун химия-токсикологиялык жана ветеринардык-санитардык экспертиза бөлүмдөрү, Түштүк регионалдык ветеринардык диагностикалык борборунун тамак-аш коопсуздугу бөлүмү ISO/IEC 17025:2017 стандарты боюнча аккредитациядан өтүштү, алар Тамак-аш коопсуздугунда ууланууучу заттарды, пестициндерди, ГМОлорду, антибиотиктерди жана башка химиялык-терапиялык заттарды сүттөн (ТР ТС 033/2013), эттен, субпродуктардан (ТР ТС 034/2013) ж.б. мал азыктарынан аныктай алышат. Түндүк регионалдык ветеринардык диагностикалык борборунун серология бөлүмү 2019-жылы ИСО/МЭК 17025:2009 стандарты боюнча аккредитациядан өтүп бруцеллез, хламидиоз, сапа, жылкылардын ылаңдарын козгоочу антителлаларын аныктоого мүмкүнчүлүк алган. Ошондой эле аталган бөлүм Инспектордук контроль ISO/IEC 17025:2017. 17.12-21.12.2020г. стандартынан өткөн. Түштүк регионалдык ветеринардык диагностикалык борборунун серологиялык бөлүмүн ISO/IEC 17025:2017 стандартынын талаптарына шайкеш келтирүү боюнча материалдар даярдалууда. Ветеринардык кызматтын 22.06.2022 ж. № 143 буйругуна ылайык Ветеринардык дарт аныктоо жана экспертиза борборунун, Борбордун түштүк региону боюнча өкүлчүлүгүнүн, Баткен, Жалал-Абад, Нарын, Талас, Каракол зоналдык лабораториялардын базасында, базарлардагы ветеринардык санитардык экспертиза лабораториялардын адистерин, бекитилген программага ылайык окуулар өткөрүлдү. 2022-жылы республикалык бюджеттин эсебинен диагностикалык изилдөөлөрдү жүргүзүүчүн керектелүүчү диагностикумдар, тест-наборлор, химрекактивдер жана кошумча каражаттар 9 млн. 600 мин сомго, ал эми атайын эсептен 2 млн. 470 мин сомго сатылып алынган.

9.2	Ветеринардык лабораторияларын адистеринин потенциалын жогорулатуу	Ветеринардык лабораториялардын адистерин даярдоо жана окутуу программаларын макулдашуу; лабораториялык адистерди окутуу	Ветеринардык лабораторияларын адистери жаңы лабораториялык жабдуулар менен иштөөгө окутулган	Ветеринардык лабораториялардын сертификацияланган адистеринин саны (60 адис)	Ветфитосан инспекция, ВДЭБ	2021-жылга чейин	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** Жаны лабораториялык жабдууларды иштетүү боюнча методика иштелип чыгып, адистердин билим деңгээлдери жогорулатылды. Бул багытта республиканын аймагындагы ветеринардык лабораториялардын 38 адиси окутулду, алардын 18 Владимир шаарынан, 20 Москва шаарынан.
10. Ветеринардык кызматты башкарууну өнүктүрүү стратегиясы								
10.1	Ветеринария жаатында бирдиктүү маалымат системасын ишке киргизүү	Ветеринария жаатында колдонуудагы маалымат системаларынын жалпы архитектурасын түзүү; программалык камсыздоону бирдиктүү системага интеграциялоо; маалымат системасын башкаруу боюнча регламенттөөчү документтерди иштеп чыгуу жана бекитүү	Ветеринардык отчёт берүү жана документ жүгүртүү электрондук форматта жүргүзүлөт	Ветеринариянын секторлорунун (багыттарынын) ортосундагы документ жүгүртүү бирдиктүү маалымат системасы боюнча жүргүзүлөт (80%)	Ветфитосан инспекция, АЧТММ, МТБМК	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылды**. Маминспекция тарабынан иш кагаздарын электрондук түрдө жүргүзүү системи иштелип чыккан, анда пайдалануучулардун саны, убактысы чектелгенбеген линцезиясы менен, ачык кирүү менен. Малдарды идентификациялоо жана малдан алынган азыктарга байкоо жүргүзүү маалымат системи киргизилди. КР «ИС-ЭЛЕК» ветеринардык күбөлүктөрүн электрондук көзөмөлдөө тутумун камсыз кылуу үчүн маалыматтык автоматташтырылган программа иштелип чыккан, ал ишке киргизилип, толук иштеп жатат. Учурда ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин ыйгарым укуктуу органдары менен товарларга байкоо жүргүзүү үчүн маалыматтык системаларды интеграциялоо боюнча сүйлөшүүлөр жүрүп жатат. Жаныбарлардан алынган азыктарына байкоо жүргүзүү боюнча маалыматтык системаны түзгөнгө жумушчу топ түзүлдү, бүгүнкү күндө жаныбарлардан алынган азыктарга байкоо жүргүзүүнү камсыз кылуучу маалыматтык системаны түзүү жана ишке ашыруу планы түзүлдү, эл аралык донорлор менен каржылоо боюнча сүйлөшүүлөрдү жүргүзүүдө.
10.2	Тобокелдиктерди талдоого баа берүү боюнча МЭБ аспаптарын киргизүү	Тамак-аш жана ветеринардык тобокелдиктерди талдоого баа берүү боюнча бөлүмдү түзүү; бөлүмдүн	Ветеринардык көзөмөл (контроль) тобокелдиктерди талдоонун негизинде	Жаныбарлар арасында зооноздук ыландардын жана мал чарба	Ветфитосан инспекция	Март 2019-жыл	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** МЭБ бардык стандарттарына жооп бере турган Мамлекеттик ветеринардык кызматты түзүлдү жана тобокелдиктерди талдоого баа берүү боюнча бөлүмдүн кызматкерлерин окутуулар жүрүп жатат.

		кызматкерлерин окутуу; ветеринардык тобокелдиктерге баа берүү боюнча МЭБ аспаптарын киргизүү	жүргүзүлөт	азыктарында алардын табылган козгогучтарынын саны 30%га азайган				
10.3	Ветеринариянын укуктук системасын жакшыртуу	Ветеринария жаатында ЧУА инвентаризациялоо жана талдоо; ЧУА долбоорлорун даярдоо	Укуктук система баланстуу жана системалуу түзүлгөн, талаптарга жана заманбап чакырыктарга жооп берет	Ветеринария жаатында бекитилген ЧУА саны (10)	АЧТММ, Ветфитосан инспекция	2018-2020-жылдары	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында	**Аткарылууда.** 2022-жылы мамлекеттик ветеринардык-санитардык системаны жакшыртуу максатында төмөндөгүдөй укуктук ченемдик актылар боюнча иштер жүргүзүлдү: 1. “Кыргыз Республикасынын укук бузуулар жөнүндө кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу “Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору иштелип чыкты. Долбоор Кыргыз Республикасынын Президентинин администрациясынын кароосуна киргизилген. 2. “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Ветеринария жаатындагы айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомунун долбоору иштелип чыгып, Кыргыз Республикасынын Президентинин администрациясынын кароосуна турат. Аталган долбоор менен ветеринардык контролго жана көзөмөлгө алынуучу товарларды өстүрүү (өстүрүү жана күтүү), даярдоо, кайра иштетүү жана сактоо боюнча ишти эсепке алуунун жана каттоонун тартибин, ошондой эле мамлекеттик ветеринардык контроль жана көзөмөл контролундагы товарларды Кыргыз Республикасынын аймагы аркылуу ташып келүүгө (импорттоого), ташып чыгууга (экспорттоого) жана транзиттөөгө уруксат берүүнүн эрежелерин бекитүү каралат. 3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтомуна өзгөртүүлөрдү

								киргизүү тууралуу" 19-жылдын 2007-ноябры жана №556 токтомунун долбооруна өзгөртүүлөрдү киргизүү. Долбоордун максаты жаныбарларга жана жаныбарлардан алынган азыктарга байкоо жүргүзүүнү камсыз кылуу болуп саналат жана ички ветеринардык посттордун өткөрүү пункттарынын туруктуу жайгашкан жерлерин өзгөртүүнү карайт. 4. "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин ветеринария маселелери боюнча айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомунун долбоору. Долбоордо "Кыргыз Республикасында жеке ветеринардык практиканы жөнгө салуу жөнүндө" токтомуна 15- январындагы 2018-жылдын жана 17-январындагы" "коомдук саламаттык сактоо жаатындагы актыларды бекитүү жөнүндө", 2016-жылдын 11-апрелиндеги №201 токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү каралууда. 5. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2015-жылдын 18-июнундагы № 377 "Жаныбарлардын ылаңдарынын алдын алуу боюнча биринчи кезектеги ветеринардык-санитардык талаптарды бекитүү жөнүндө", 2014-жылдын 30-сентябрындагы №560 "Кыргыз Республикасынын аймагында соода ишин тартипке келтирүү жөнүндө" токтомдоруна өзгөртүүлөрдү киргизүү каралган. 6. Мамлекеттик ички жол-жоболорду аткаруу максатында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин "2022-жылдын 28-майында кол коюлган биологиялык материалдарды алмашуу жөнүндө Көз карандысыз Мамлекеттер Шериктештигине катышкан мамлекеттердин ортосундагы макулдашууну бекитүү тууралуу" чечиминин долбоору иштелип

								чыкты. 7. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин төрагасынын биринчи орун басары А.А. Касымалиевдин 2022-жылдын 8-декабрындагы №18-6829 протоколдук тапшырмасына ылайык, Экономика жана коммерция министрлигине иштин айрым түрлөрүн лицензиялоо маселелерин жөнгө салуучу бирдиктүү жобону иштеп чыгуу тапшырылган. Ушуга байланыштуу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “ветеринардык дары каражаттарын жүгүртүү чөйрөсүндөгү иштин айрым түрлөрүн лицензиялоо маселелери жөнүндө” токтомунун долбоорун иштелип чыгып, иштин айрым түрлөрүн лицензиялоо жөнүндө бирдиктүү Жобонун долбооруна киргизүү үчүн тийиштүү сунуш катары ведомстволор аралык жумушчу топтун кароосуна жиберилди. 8. “Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн мамлекеттик органдар, алардын түзүмдүк бөлүнүштөрү жана ведомстволук мекемелери тарабынан жеке жана юридикалык жактарга көрсөтүлүүчү мамлекеттик кызматтардын стандарттарын бекитүү жөнүндө" токтомунун долбоору 2014-жылдын 3-июндагы № 303” токтомунун долбоору иштелип чыккан.
10.4	Жакшыртылган окуу программасы, анын ичинде "1 күндүк компетенция" курсуна ылайык ветеринардык врачтардын санын жетиштүү өлчөмдө даярдоо	Жылына ветеринардык факультеттердин бүтүрүүчүлөрүнө болгон муктаждыкты аныктоо; КУАУ ветеринардык факультетинин эл аралык билим берүү стандарттарына шайкеш келе тургандыгын Ветеринардык билим берүү мекемелеринин Европа ассоциациясы тарабынан таанылгандыгына	Ветеринардык факультеттердин окуу программалары МЭБ аныктаган бир күндүн компетенциясын эске алуу менен жана жаңы сабактарды (эпидемиология,	Жакшыртылган окуу программасы боюнча окуган ветеринардык факультеттердин бүтүрүүчүлөрүнүн саны жыл сайын 10%га	КУАУ, Ветфитосан инспекция, АЧТММ	2018-2023-жылдары	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Окуу программаларын жакшыртуу максатында КУАУ жана ОРСП долбоору менен бирдикте К.И.Скрябин атындагы Кыргыз Улуттук агрардык университетинде “Ветеринардык медицина жана биотехнологиялык факультетине студенттерди тандоо жана окутуу боюнча колдонмолоор” иштелип чыккан. Маминспекциянын кызматкерлери жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен биргеликте айыл жерине зарыл керектүү ветеринардык кесиптерди аныктап, абурутенттерди тандоо боюнча иш жүргүздү.

		жетишүү; окуу программасын жакшыртуу	тобокелдиктерди талдоо) кошуу менен иштелип чыккан	көбөйөт				ПРЖР-1 жана ПРЖР-2 долбоорлорунун алкагында 2019-жылы 98, 2020-жылы 40 студент бүтүп айыл аймактарга иш оруна жайгаштырылды.
10.5	КУАУнун ветеринардык медицина жана биотехнология факультетинин клиникалык базасын чыңдоо	Жабдууларды, изилдөөнү жакшыртуу; окуу программаларын жакшыртуу	КУАУнун ветеринардык медицина жана биотехнология факультетинин клиникалык базасы чыңдалган	Жабдуулардын жана окуу программаларынын болушу	КУАУ, Ветфитосан инспекция, АЧТММ	Дайыма	Тийиштүү жылдарга бекитилген бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылды.** ПРЖР1,2 долбоору аркылуу КУАУнун ветеринардык медицина жана биотехнология факультетинин клиникалык базасын чыңдоо боюнча “Малдардын ветеринария жана этилогиясы” боюнча клиникалык көндүмдөрдүн окуу практикасынын программасы иштелип чыкты. Студенттер малдарды аныктоо жана таануу, дары каражаттарын саюу, хирургиялык операцияларды жасоо, малдарды диспансерлөө ыкмаларын үйрөнүштү
10.6	Ветеринардык врачтардын квалификациясын жогорулатуу боюнча үзгүлтүксүз билим берүү программасын иштеп чыгуу	Ветер.кызматтын кызматкерлеринин квалификациясын жогорулатуу планын түзүү; Ветер.жаатында эмгек рыногунун муктаждыгын талдоо менен окуу модулу иштелип чыккан; Ветер.адистерди аларды тестирлөөнүн негизинде каттоо	Ветеринардык адистердин квалификациясын, анын ичинде өндүрүштөн ажыратылбай жогорулатуу мүмкүнчүлүгү бар	ВП Реестринде катталган ветеринардык адистердин саны жыл сайын 20%га көбөйөт	ВП, КУАУ, Ветфитосан инспекция	Дайыма	Эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	**Аткарылууда.** Ветеринардык кызматтын 2022-жылдын “Ветеринардык кызматтын мамлекеттик кызматчыларынын/кызматчыларынын кесиптик деңгээлин жогорулатуу боюнча Планы (2021-жылдын ноябрь-декабрь айлары жана 2022-жылга)” бекитилип, ар бир кызматкерлердин категорияларына карата окутуу багыттары такталып, анализ жүргүзүлгөн. “Адам ресурстарын башкаруунун негиздери жана кадрдык иш кагаздары” темасында Ысык-Көл облусунун Корумду айылынданы “Симирам” пансионатында тренинг уюштурулду, территориялык башкармалыктарынын 50дөн ашык кадр адистерине окутуу тренинги уюштурулду. Эл аралык долбоорлордун чакыруусу менен отчет мезгилинде чет өлкөдө 3 мамлекеттик кызматкер тажрыйба алмашуу багытында иш сапарына барып келишти. 2 мамлекеттик кызматкер (Ташкент-БОМКА). 1 мамлекеттик кызматкер Япониянын эл аралык кызматташуу агенттигинин колдоосу менен JDS программасы менен июль айында (Алма-Ата).
10.7	Жеке ветеринардык практикалык	Жеке ветеринардык врачтардын ишине кылдат талдоо жүргүзүү;	Мамлекеттик ыйгарым укуктар	Айыл аймактарын ын	ВП, Ветфитосан инспекция	2021-жылга чейин	Тийиштүү жылдарга бекитилген	**Аткарылды.** Акыркы мезгилдерде ветеринардык кызматты жакшыртуу боюнча бир катар алгылыктуу иштер жүргүзүлдү.

	иштi жөнгө салуу	мамлекеттик ыйгарым укуктарды берүү менен жеке ветеринардык врачтардын санын көбөйтүү; расмий иш-чараларга тартылган жеке практикалык ишти аркалаган ветеринарлардын ишин контролдоо	берилген жеке ветеринардык адистердин ортосунда атаандашуу жогорулатылган	деңгээлинде мамлекеттик ыйгарым укуктар берилген жеке ветеринарлардын саны (2-3 киши)			бюджеттин алкагында жана эл аралык донордук уюмдардын каражаттары	КРӨ “КР ветеринардык практиканы жөнгө салуу жөнүндө” № 17 (17.01.2018-ж) токтому менен жеке вкетеринарларга мамлекеттик айрым ыйгарым укуктар келишимдин негизинде берилген. Жеке ветеринардык врачтар өздөрүнө бекитилген аймактарда малдарга пландуу эмдөөлөрдү жана аларды идентификациялоо иштерин жүргүзөт, бекитилген аймактын эпизоотикалык абалына жооп берет, өзүнүн жеке мөөрүн пайдаланып, мал ээлерине ветеринардык сертификаттарды жазып берет. Жүргүзүлгөн иштердин натыйжасында жеке ветеринарлардын саны жылдан-жылга өсүп жатат. КР Ветеринардык палатасынын каттоосунан бүгүнкү күнгө 2600 жеке ветеринар өткөн. Алардын туруктуу иштөөсүнө Ветказматы тарабынан тынымсыз колдоолор көрсөтүлүп келет.

Жалпы 36 пункт

Аткарылганы 20 пункт

Аткарылып жатканы -16